

Årets utställning 2019

Medeltidsmuseet

Info och motivering

ÅRETS UTSTÄLLNING 2019

Utställningens titel: Återskapat 1471

Placering/Plats Medeltidsmuseet

Produktionstid/Visningstid 2019-05-08–2020-01-31

Budget: 40 700 SEK

Kontaktperson: Tina Rodhe, 08-508 31 804,
tina.rodhe@stockholm.se

Beställare/Producerande verksamhet: Medeltidsmuseet

Utställningsteam: S:t Olofs gille och Medeltidsmuseet

MOTIVERING

1. Text

Berättelse dramaturgi

Vi följer en grupp som några gånger om året väljer att leva sina liv som människor under medeltiden. Hur bra går det? Är det möjligt att återskapa alla delar av medeltiden? Om inte - vad är det som väljs bort? Genom fyra huvuddelar, kläder och textil, hantverk och hushåll, vapen och rustningar samt återskaparens vardagsrum får vi en inblick i återskapandets svåra konst. Och får förståelse för vad som är lätt, och vad som är svårt. Utställningen går igenom hur ett normalt evenemang går till, både före, under och efter själva evenemanget. Den visar hur stor andel som är utanför själva evenemanget, och hur drivkrafterna ser ut för de olika medverkande. Det finns många olika anledningar till att vilja återskapa historia: För vissa handlar det om att uppleva hur det var på medeltiden, men för andra att umgås med vänner, sy eller strida med svärd.

Gestaltning

Med en mycket liten budget och ideellt arbete har återbruk varit det stora numret för utställningen. Montrar, väggar, dockor och teknik hämtades in från tidigare utställningar och målades om. Fotografen ställde upp gratis med sin bild-

skatt. En stor mängd fotografier av återskapare användes för att ge liv åt föremålen. Då arbetet utfördes ideellt av entusiaster utfördes mesta arbetet på kvällar och helger, och museets personal ställde upp utanför ordinarie arbetstider.

Publikvänlighet

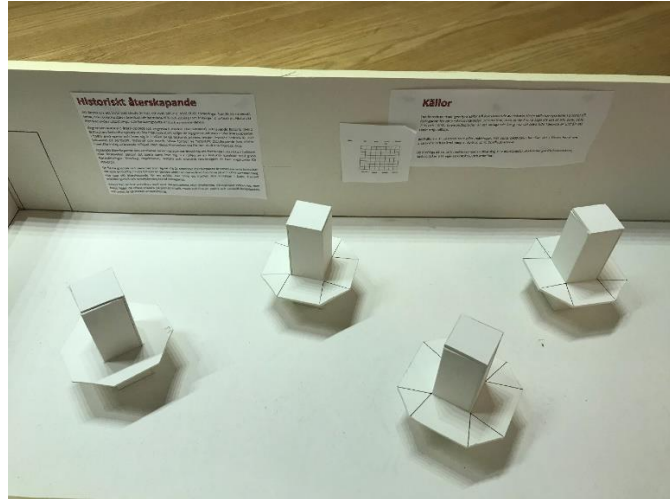
Känn och ta på medeltiden - både det som är "fel" och det som är "rätt", det är mycket som sitter i händerna: Hur känner man skillnad på ett kromgarvat läder, och ett vegetabilgarvat? Handvävt och maskinvävt? Genom att placera bra återskapade föremål bredvid dåligt återskapade så kunde vi enklare visa och förklara vad som var viktigt under medeltiden och varför: Materialet är till exempel dyrt, därför är det tunt gods där det inte behöver vara starkt. Flera nivåer av information. Introducerande texter riktade till alla besökare, på svenska och engelska, kompletterade med detaljinformation och tio videofilmer.

Metod

Innan utställningen ställde vi frågor i sociala media till återskapare om vad de ville se. De flesta svarade "original bredvid kopior, förklara vad som är rätt och varför". Så gjorde vi. För att ge en visuell indikator på vad som var rätt och vad som var fel användes två olika signalsystem: ett trafikljus och ett pussel. Trafikljuset visade om ett återskapat föremål var helt fel (rött), delvis rätt (gult) eller helt rätt (grönt). Pusslet visade hur mycket kunskap vi har om företeelsen idag. Vi vet mer om områden med många arkeologiska fynd, historiska källor och stor spridning på källorna än på områden med fattigt källmaterial. Kläder vet vi till exempel mycket om (många pusselbitar), men musik ganska lite (få pusselbitar).

Under utställningsperioden sommar och höst 2019 visades utställningen varje vecka av återskapare, som berättade sin personliga historia kring hur de återskapar historien. Vi annonserade efter guider och det var en stor mängd personer - de flesta var inte med i gruppen som byggde utställningen - som visade sin syn på återskapande. Detta innebar dubbel vinst, dels att återskaparna fick bättre förståelse för medeltiden, dels att vi fick en stor mängd röster av vad återskapande av historia kan vara. Hur viktigt är det att vara helt historiskt korrekt? Varför då? Det finns inga rätt eller fel här men många olika drivkrafter.

2. Modellfoto

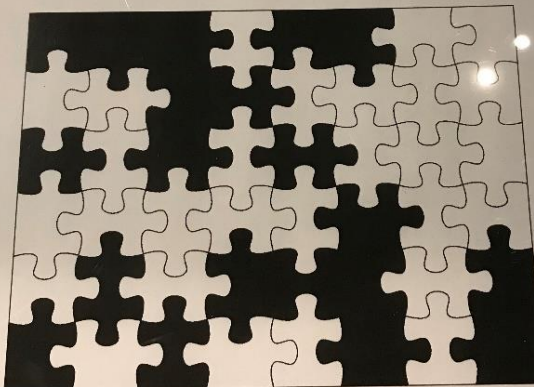
3. Bilder från utställningen samt "pussel" och "stoppljus"

Medeltidens mat

Medeltidens mat är av förklarliga skäl en viktig del i återskapandet av medeltiden. Man ska dock ha klart för sig att den vardagliga medeltida maten var mycket torftig, ofta handlar det om bröd och soppor av olika former av avkok. Mycket mat var torkad eller saltad och för våra nutida munnar smakar det inte helt strålande. Av detta skäl är det ovanligt att de som ägnar sig åt återskapande av mat tittar på vardagen, utan snarare sneglar på de ganska många festrecept som finns bevarade. Och det är inte heller helt lätt att hålla sig på rätt kurs när det mesta vi har på bordet idag aldrig eller mycket sällan nådde den medeltida borgarens bord. Potatis, pasta och ris, färskt kött eller fisk och majoriteten av de grönsaker vi äter idag är sådant man måste välja bort.

Pusslet: Maten vi äter är förstas ingenting bevarat av, men de arkeologiska källorna säger ganska mycket i former av fröer, kärnor och annat. Även många medeltida recept är bevarade. Idag är det många som gillar att laga mat på medeltida vis, och är duktiga på det. Råvaror kan dock vara ett problem.

10-12 Träsiga träskedar. Nyttilverkade i färskt trä, efter medeltida metallförlagor.

13 Träsked. Nyttilverkad i industriell produktion av torrt trä. Ej täljd utan fräst.

14 Metallsked. Nyttilverkad.

15 Svarvad skål. Svarvad i färskt virke på svegsvarv efter medeltida förlaga.

16 Svarvad skål. Svarvad i färskt virke på elektrisk svarv. Medeltida i sin form.

17 Svarvad skål. Svarvad i färskt virke på elektrisk svarv, där stycket endast har en fästpunkt. Detta ger ett hål efter chocken i botten. Medeltida i sin form.

18 Svarvad tallrik. Svarvad i torrt ihoplimmat trä på elektrisk svarv. Ej medeltida i sin form.

